

RAMOWY PROGRAM SZKOLENIA

Tytuł programu

Ramowy program szkolenia w zakresie wspomagania szkół w wykorzystywaniu nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się

Kompetencja kluczowa i etap edukacyjny

Kompetencje informatyczne – czwarty etap edukacyjny

Opis kompetencji

Rada i Parlament Europejski zdefiniowały kompetencje jako „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji”. Kompetencje kluczowe zaś to te, których „wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia”¹.

Kompetencje informatyczne stanowią jedną z ośmiu kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie opisanych w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady Europy i „obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii

¹Cyt. za Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006].

społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie TIK: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem internetu”².

Zgodnie z powyższymi zaleceniami kompetencje informatyczne wymagają:

1. Na poziomie wiedzy:

- znajomości natury, roli i możliwości technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w życiu osobistym i społecznym oraz w pracy;
- znajomości aplikacji komputerowych (edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przechowywanie informacji) i możliwości ich wykorzystania;
- znajomości potencjalnych zagrożeń związanych z internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych (poczta elektroniczna, narzędzia sieciowe);
- rozumienia sposobu, w jaki TSI mogą wspierać kreatywność i innowacje;
- świadomości zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji;
- świadomości prawnych i etycznych aspektów interaktywnego korzystania z TSI.

2. Na poziomie umiejętności:

---

² Tamże.

- poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania, oceniania i krytycznego wykorzystywania informacji;
  - korzystania z narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji;
  - docierania, wyszukiwania i korzystania z usług oferowanych w internecie;
  - wykorzystywania TSI jako wsparcia krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.
3. Na poziomie postaw:
- krytycznej i refleksyjnej postawy w stosunku do dostępnych informacji;
  - odpowiedzialnego wykorzystywania mediów interaktywnych;
  - zainteresowanie udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych lub zawodowych.

Specyfika kształtowania kompetencji na czwartym etapie edukacyjnym

Rozwój dziecka w późnej fazie dorastania

Okres dorastania każdego nastolatka to czas wielkiej aktywności, poszukiwań i eksperymentowania z nowymi umiejętnościami i zachowaniami. Charakterystyczną cechą tego okresu jest intensywny rozwój intelektualny. To wtedy kształtuje się myślenie logiczne, abstrakcyjne i dedukcyjne. Na tym etapie uczniowie potrzebują wspomaganie rozwoju emocjonalnego i osobowościowego, by w konsekwencji mogli pełniej rozwijać swoje umiejętności. Nastolatkom mają nowe potrzeby, nowe prawa

i obowiązki oraz nowe cele do realizacji. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych chętnie wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne podczas uczenia się i rozwijania swoich zainteresowań. Mają również świadomość etycznych i prawnych zasad umożliwiających bezpieczne posługiwanie się technologią i mediami. Środowisko technologii cyfrowych jest dla nich naturalną przestrzenią życia i rozwoju. Uczeń na tym etapie rozwiązuje problemy i zadania z różnych dziedzin z wykorzystaniem narzędzi wywodzących się z informatyki. Swoją aktywność edukacyjną kojarzy z nowymi mediami i ich wykorzystaniem. Zna możliwości technologii mobilnej, komputerów i ich zastosowania we współczesnym świecie. Kształcenie uczniów w szkole ponadgimnazjalnej jest fundamentem wykształcenia umożliwiającym dalsze zdobywanie różnych kwalifikacji zawodowych, a w przyszłości ich doskonalenie i modyfikowanie, a nawet zmianę zawodu. Etap ten otwiera przed każdym młodym człowiekiem proces uczenia się przez całe życie.

Kompetencje informatyczne w zapisach podstawie programowej kształcenia ogólnego

Do korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej w edukacji obliguje nas podstawa programowa kształcenia ogólnego. Jednym z podstawowych celów kształcenia ogólnego na trzecim i czwartym etapie edukacyjnym jest: „kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie”, czyli w społeczeństwie informacyjnym. Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w tym okresie należy m.in. umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi oraz umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji. W szkole ponadgimnazjalnej każdy uczeń ma obowiązek uczestnictwa w zajęciach z informatyki w zakresie podstawowym, może także wybrać te w zakresie rozszerzonym.

Celem kształcenia zarówno w zakresie podstawowym, jak i rozszerzonym jest:

1. Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem, wykorzystanie sieci komputerowej; komunikowanie się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych.
2. Wyszukiwanie, gromadzenie i przetwarzanie informacji z różnych źródeł; opracowywanie za pomocą komputera: rysunków, tekstów, danych liczbowych, motywów, animacji, prezentacji multimedialnych.
3. Rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji z wykorzystaniem komputera, z zastosowaniem podejścia algorytmicznego.
4. Wykorzystanie komputera oraz programów i gier edukacyjnych do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin oraz rozwijania zainteresowań.
5. Ocena zagrożeń i ograniczeń, docenianie społecznych aspektów rozwoju i zastosowań informatyki.

Do wyżej wymienionych celów zostały przypisane szczegółowe treści w aktualnej (na 4.09.2016) podstawie programowej zajęć z informatyki (rozporządzenie MEN z dn. 27 sierpnia 2012 r. załącznik nr 4).

Mając na uwadze zapisy podstawy programowej, nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni wspierać i angażować uczniów do pogłębiania wiedzy i rozwijania umiejętności:

- posługiwania się środkami (urządzeniami) nowoczesnych technologii;
- stosowania narzędzi TIK, czyli wszelkiego rodzaju oprogramowania, zwłaszcza umożliwiającego rozwój kreatywności;

- stosowania technologii do rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji zespołowo lub indywidualnie w projektach badawczych;
- poszukiwania informacji, komunikowania się i współpracy z wykorzystaniem środków i narzędzi technologii;
- bezpiecznego wpływu technologii na życie obywateli i społeczeństw, w tym aspekty humanistyczne, etyczno-prawne i społeczne.

Obecnie pilotażowo podstawie programowej kształcenia informatycznego wprowadza się zmiany, zgodnie z którymi elementem powszechnego kształcenia informatycznego będzie programowanie. Nauka programowania kształci takie umiejętności jak logiczne myślenie i precyzyjne prezentowanie myśli i pomysłów; sprzyja dobrej organizacji pracy podczas rozwiązywania problemów oraz buduje kompetencje potrzebne do współpracy, niezbędne dzisiaj w niemal każdym zawodzie. W warunkach szybko zmieniającej się technologii te umiejętności są ponadczasowe, trwalsze niż jakikolwiek język czy środowisko programowania. Umiejętności nabyte podczas programowania są przydatne na zajęciach z innych przedmiotów, a później w różnych zawodach, specjalizacjach – niekoniecznie informatycznych. Umożliwiają przejście z pozycji cyfrowego konsumenta na pozycję cyfrowego twórcy oraz przyjęcie roli osoby władającej technologią, a nie tylko poddającej się jej³.

---

³ Rada ds. Informatyzacji Edukacji przy MEN, [Podstawa programowa kształcenia informatycznego: propozycja zmian w obowiązującej podstawie programowej](#), 2015, s. 1 [online, dostęp dn. 16.10.2016].

Wspieranie uczniów w kształtowaniu kompetencji informatycznych

Kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych ma przede wszystkim przygotowywać uczniów do dalszej nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych. Ważnym zadaniem na tym etapie jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele na zajęciach z różnych przedmiotów powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Powinni wybierać w tym celu adekwatne do etapu metody nauczania, wymuszające u uczniów stosowanie technologii. Ponadto realizację zadania powinna wspomagać dobrze wyposażona biblioteka szkolna, dysponująca aktualnymi zbiorami w postaci zasobów multimedialnych. Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni odwoływać się do tych zasobów i współpracować z nauczycielami bibliotekarzami w celu wszechstronnego przygotowania uczniów do samokształcenia i świadomego wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji.

Ponieważ środki społecznego przekazu odgrywają coraz większą rolę, zarówno w życiu społecznym, jak i indywidualnym, każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, wychowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów. Na tym etapie szkoła ma za zadanie również przygotowywać uczniów do hybrydowej edukacji (*blended learning* – hybrydowa lekcja), która wymaga od uczniów wysokich kompetencji informatycznych. Ta metoda z kolei wprowadzi ich w kształcenie metodą e-learningu i wskaże ścieżki do uczenia się przez całe życie. Ponadto nauczyciele są zobowiązani podejmować działania mające na celu zindywidualizowanie wspomagania rozwoju każdego ucznia – szczególnie uzdolnionego, ale też tego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – stosownie do jego potrzeb i możliwości.

Zadaniem każdej szkoły w zakresie stosowania TIK w procesie edukacyjnym jest tworzenie warunków do nowoczesnego nauczania, zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, w tym umożliwienia uczniom korzystania z własnego sprzętu (BYOD). Szkoła ma również rozwijać kompetencje uczniów i wspierać zmianę modelu nauczania w kierunku rozwijania kreatywności, umiejętności kooperacji oraz krytycznego myślenia, w tym wyszukiwania, oceny i twórczego wykorzystywania dostępnych źródeł wiedzy, a także umożliwienia uczniom udostępniania ich twórczych prac elektronicznie.

Profil kompetencyjny ucznia

Wiedza

Uczeń:

- zna możliwości nowych urządzeń i programów związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i potrzebami edukacyjnymi;
- zna normy prawne odnoszące się do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, dotyczące rozpowszechniania programów komputerowych, przestępczości komputerowej, poufności, bezpieczeństwa i ochrony danych oraz informacji w komputerze i w sieciach komputerowych;
- rozumie szanse i zagrożenia dla rozwoju własnego i społeczeństwa, wynikające z rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych;

- rozumie pojęcie programowania.

Umiejętności

Uczeń:

- korzysta z podstawowych usług w sieci komputerowej, związanych z dostępem do informacji, wymianą informacji i komunikacją;
- znajduje dokumenty i informacje w bazach danych i ocenia ich przydatność oraz wiarygodność;
- gromadzi dokumenty i informacje na potrzeby realizowanych projektów z różnych dziedzin;
- opracowuje informacje i dokumenty za pomocą komputera, w tym: rysunki, teksty, dane liczbowe, animacje, prezentacje multimedialne i filmy;
- rozwiązuje problemy i podejmuje decyzje z wykorzystaniem oprogramowania i technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy twórczej i przy rozwiązywaniu zadań;
- wykorzystuje technologie komunikacyjno-informacyjne do działań kreatywnych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami;
- publikuje w sieci własne opracowania, w tym związane z osobistymi zainteresowaniami;
- korzysta z zasobów edukacyjnych udostępnianych na portalach przeznaczonych do kształcenia na odległość;

Załącznik nr 14 (20)

- wykorzystuje technologie komunikacyjno-informacyjne do komunikacji i współpracy z nauczycielami oraz innymi uczniami;
- przestrzega zasad netykiety i norm prawnych, dotyczących bezpiecznego korzystania i ochrony informacji oraz danych w komputerach i sieciach komputerowych.

Postawy

Uczeń:

- przejawia gotowość do współpracy w zespole przy rozwiązywaniu problemów;
- jest kreatywny i gotowy do dzielenia się swoją twórczością;
- przestrzega zasad bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu;
- respektuje prywatność informacji i ochronę danych, normy współżycia społecznego, prawa własności intelektualnej;
- jest zaangażowany, świadomy, samodzielny i odpowiedzialny za swój rozwój intelektualny, jest gotowy do samokształcenia.

Profil kompetencyjny nauczyciela

Wiedza

Nauczyciel:

- zna najnowsze trendy wykorzystania nowych technologii w edukacji;
- zna strategie i interaktywne metody kształcenia wykorzystujące technologię informacyjno-komunikacyjną;
- zna zasoby medialne związane z realizowanym przedmiotem i ponadprzedmiotowe;
- zna narzędzia TIK do pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Umiejętności

Nauczyciel:

- stosuje narzędzia cyfrowe w procesie dydaktycznym w celu efektywnego nauczania;
- potrafi stosować narzędzia i zasoby TIK w różnych strategiach i metodach nauczania;
- posiada umiejętności wykorzystywania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji;
- potrafi dokonać analizy i oceny merytorycznej oraz pedagogicznej istniejących zasobów medialnych;

Załącznik nr 14 (20)

- wykorzystuje narzędzia TIK jako wsparcie krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji;
- potrafi stosować metody i techniki aktywizujące przy pomocy TIK, sprzyjające samodzielności myślenia i działania;
- potrafi zauważać różnice pomiędzy skuteczną a nieskuteczną technologią;
- potrafi zorganizować proces uczenia się metodą hybrydową.

Postawy

Nauczyciel:

- jest otwarty na zmiany związane z rozwojem technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- jest gotów do doskonalenia się i współpracy w zakresie korzystania z TIK w procesie nauczania;
- dba o wizerunek i bezpieczeństwo swoje oraz uczniów w zakresie korzystania z TIK;
- promuje wśród uczniów poszanowanie dla prywatności informacji, przestrzeganie netykiety i prawa własności intelektualnej.

Adresaci szkoleń

Pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych, doradcy metodyczni i trenerzy oświaty

Cel ogólny

Przygotowanie do procesowego wspomaganie szkół w obszarach związanych z kształceniem kompetencji kluczowych uczniów

Cele szczegółowe szkolenia

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje kompetencje kluczowe, rozumie ich rolę i znaczenie w procesie uczenia się przez całe życie oraz przygotowaniu uczniów do życia społecznego i funkcjonowania w dorosłym życiu;
- uzasadnia potrzebę rozwoju kompetencji informatycznych i wpływ procesu uczenia się–nauczania na czwartym etapie edukacyjnym na ich kształtowanie;
- wskazuje metody i techniki uczenia się/nauczania służące rozwijaniu kompetencji informatycznych i określa warunki służące ich realizacji na czwartym etapie edukacyjnym;
- zna założenia kompleksowego wspomaganie szkół i zadania instytucji systemu wspomaganie;
- prowadzi wspomaganie szkoły/przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, wykorzystując wiedzę na temat metod i technik uczenia się/nauczania;
- organizuje pracę zespołową nauczycieli w celu kształtowania kompetencji kluczowych uczniów;
- określa swój potencjał zawodowy oraz planuje dalszy rozwój w roli osoby prowadzącej wspomaganie szkół/przedszkoli.

Tematy modułów

- I. Wspomaganie pracy szkoły – wprowadzenie do szkolenia.
- II. Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji.
- III. Rozwój kompetencji informatycznych na czwartym etapie edukacyjnym.
- IV. Uczenie się a rozwój kompetencji kluczowych.
- V. Efektywne wykorzystanie nowych technologii oraz informacji elektronicznej w procesie nauczania/uczenia się.
- VI. Współpraca i komunikacja z wykorzystaniem TIK.
- VII. Bezpieczne korzystanie z nowoczesnych technologii na czwartym etapie edukacyjnym.
- VIII. Wspomaganie pracy szkoły w rozwoju kompetencji informatycznych na czwartym etapie edukacyjnym.
- IX. Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomagania szkół.

Forma realizacji

Szkolenie *blended learning*

Czas trwania zajęć

Część stacjonarna: ok.70 godzin dydaktycznych, część e-learningowa: ok. 20 godzin

Liczebność grupy szkoleniowej

Ok. 20 osób

Treści szkolenia

Moduł I. Wspomaganie pracy szkoły – wprowadzenie do szkolenia

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- analizuje założenia kompleksowego wspomagania szkół i zadania instytucji systemu oświaty odpowiedzialnych za wspieranie szkół;
- wskazuje główne zadania osób zaangażowanych w proces wspomagania szkoły: specjaliści do spraw wspomagania, ekspertów, dyrektora szkoły, nauczycieli;

- planuje wykonanie zadania polegającego na organizacji i prowadzeniu wspomaganie trzech szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Szczegółowe treści

- Założenia kompleksowego wspomaganie szkół/przedszkoli.
- Etapy procesu wspomaganie szkół/przedszkoli: diagnoza pracy szkoły, planowanie i realizacja działań służących poprawie jakości pracy szkoły, ocena procesu i efektów wspomaganie.
- Zasady działania sieci współpracy i samokształcenia.
- Zadania placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomaganie szkół/przedszkoli.
- Wymagania państwa wobec szkół i placówek oświatowych jako kierunek doskonalenia pracy szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.
- Znaczenie ewaluacji pracy szkoły (zewnętrznej i wewnętrznej) w diagnozie pracy szkoły.
- Zadania osób zaangażowanych w proces wspomaganie: specjaliści ds. wspomaganie, eksperta, dyrektora szkoły, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.
- Charakterystyka zadania dla uczestników szkolenia, polegającego na wspomaganie trzech szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Hajdukiewicz M., Wysocka J. (red.), *Nauczyciel w szkole uczącej się. Informacje o nowym systemie wspomagania*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015. Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35, 64, 195, 668 i 1010).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 369).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2016 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1270).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191).
- Ustawa z dn. 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 198) oraz przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw.
- [Więcej informacji dotyczących wspomagania szkół](#) na stronie Ośrodka Rozwoju Edukacji

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: prezentacja, wykład, film.

Metody warsztatowe: praca w grupach (analiza studium przypadku), metaplan, world café, jigsaw.

Moduł II. Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- definiuje pojęcie kompetencji;
- charakteryzuje kompetencje kluczowe zgodnie z Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie;
- wykazuje znaczenie kompetencji kluczowych dla przygotowania dzieci i młodzieży do dorosłego życia i funkcjonowania na rynku pracy;
- analizuje zapisy prawa oświatowego, które regulują kwestie związane z rozwijaniem kompetencji kluczowych uczniów;
- dowodzi ponadprzedmiotowego i interdyscyplinarnego charakteru kompetencji kluczowych;
- opisuje rolę szkoły w kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

Szczegółowe treści

- Kompetencje rozumiane jako wiedza, umiejętności i postawy.
- Kompetencje kluczowe w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego – definicje.
- Społeczne i cywilizacyjne przyczyny ustanowienia kompetencji kluczowych istotnych w procesie uczenia się przez całe życie.
- Kompetencje kluczowe a rozwój intelektualny i psychomotoryczny dziecka.
- Wpływ kompetencji kluczowych na sprawne funkcjonowanie dzieci w dorosłym życiu i na rynku pracy.
- Kompetencje kluczowe w zapisach podstawy programowej oraz wymaganiach państwa wobec szkół i placówek.
- Ponadprzedmiotowy charakter kompetencji kluczowych.
- Rola różnych podmiotów środowiska szkolnego w kształtowaniu kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży.
- Zadania osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Komisja Europejska/EACEA/Eurydice, [Rozwijanie kompetencji kluczowych w szkołach w Europie. Wyzwania i możliwości tworzenia polityki edukacyjnej Raport Eurydice](#), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2012 [online, dostęp dn. 30.08.2016].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm.).

Załącznik nr 14 (20)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: praca w grupach (analiza dokumentów), dyskusja, quiz, piramida priorytetów.

Moduł III. Rozwój kompetencji informatycznych na czwartym etapie kształcenia

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje specyfikę rozwojową uczniów na czwartym etapie edukacyjnym w kontekście rozwijania kompetencji informatycznych;
- określa wiedzę, umiejętności i postawy ucznia szkoły ponadgimnazjalnej, związane z kompetencjami informatycznymi;
- wskazuje kompetencje nauczycieli istotne dla kształtowania u uczniów kompetencji informatycznych;

Załącznik nr 14 (20)

- identyfikuje uwarunkowania pracy szkoły mające wpływ na kształtowanie kompetencji informatycznych uczniów na czwartym etapie edukacyjnym;
- zna propozycje zmian w obowiązującej podstawie programowej kształcenia informatycznego trzeciego i czwartego etapu edukacyjnego;
- rozumie znaczenie kompetencji informatycznych w rozwijaniu innych kompetencji kluczowych.

Szczegółowe treści

- Kompetencje informatyczne w zapisach podstawy programowej kształcenia ogólnego dla czwartego etapu edukacyjnego oraz projekcie nowej podstawy programowej kształcenia informatycznego.
- Charakterystyka rozwojowa ucznia szkoły ponadgimnazjalnej w kontekście kształtowania kompetencji informatycznych.
- Profil kompetencyjny ucznia/nauczyciela jako kierunek rozwoju pracy szkoły w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych.
- Wewnętrzne uwarunkowania pracy szkoły sprzyjające kształtowaniu kompetencji informatycznych uczniów na czwartym etapie edukacyjnym.
- Wpływ kompetencji informatycznych na kształtowanie innych kompetencji kluczowych.

Zasoby edukacyjne

- Brzózka-Złotnicka I., [Praca z nowoczesnymi technologiami a zapisy podstawy programowej](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- [Kompetencje cyfrowe młodzieży w Polsce](#), Fundacja Orange [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- [Podstawa programowa kształcenia informatycznego. Propozycja zmian w obowiązującej podstawie programowej](#) [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977).
- Siuda P., [TIK jako pomost między światem nauczycieli i uczniów](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- [Sprawozdanie z realizacji Rządowego programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „Cyfrowa szkoła”](#) [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).

Zalecane metody i techniki pracy

Metody poznawcze – wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe – dyskusja, giełda pomysłów, jigsaw, uczenie się w małych zespołach, burza mózgów.

Moduł IV. Proces uczenia się a rozwój kompetencji kluczowych

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- opisuje przebieg procesu uczenia się;
- określa czynniki wpływające na efektywność procesu uczenia się, wynikające z najnowszej wiedzy i badań;
- uzasadnia znaczenie relacji między uczniem a nauczycielem w procesie uczenia się;
- identyfikuje czynniki sprzyjające procesom uczenia się, związane z organizacją pracy szkoły;
- wskazuje związek procesu uczenia się z kształtowaniem kompetencji kluczowych uczniów;
- łączy wiedzę na temat uczenia się z wiedzą dotyczącą procesowego wspomaganie szkół.

Szczegółowe treści

- Przebieg procesu uczenia się:
  - etapy procesu uczenia się: od nieświadomej niekompetencji do nieświadomej kompetencji;
  - rozwój umiejętności prostych i złożonych (np. na podstawie taksonomii celów wg B. Blooma) jako warunek skutecznego nauczania.

- Czynniki wpływające na proces uczenia się:
  - podmiotowość ucznia w procesie uczenia się;
  - znajomość metod i technik służących poznaniu własnych strategii uczenia się;
  - łączenie wiedzy (nowej z dotychczas posiadaną, wiedzy z różnych dziedzin), hierarchiczne porządkowanie wiedzy;
  - praktyczne wykorzystywanie zdobywanej wiedzy i umiejętności w szkole oraz codziennym życiu;
  - wpływ motywacji i emocji na przebieg procesu uczenia się;
  - możliwości i ograniczenia ludzkich zdolności do przyswajania informacji.
- Środowiska edukacyjne sprzyjające uczeniu się:
  - relacje nauczyciel – uczeń,
  - praca zespołowa,
  - metody pracy nauczyciela,
  - indywidualizacja nauczania,
  - organizacja przestrzeni szkolnej.
- Proces uczenia się drogą do kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych uczniów:
  - wiedza o przebiegu procesu uczeniu się jako podstawa do budowania skutecznej diagnozy pracy szkoły,
  - monitorowanie procesu uczenia się jako istotny element wdrażania zmian służących kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Borek A., Domerecka B., [Dobrze zorganizowana aktywność i bierność](#), System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].
- Dumont H., Istanc D. Benavides F., *Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badan w praktyce*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Hattie J., *Widoczne uczenie się dla nauczycieli*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2015.
- Ligeża A., Franczak J., [Jak analizuje się wyniki egzaminów zewnętrznych w polskich szkołach? Raport z wyników ewaluacji zewnętrznej](#), System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].
- Marzano R.J., *Sztuka i teoria skutecznego nauczania*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2012.
- Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1998.
- Rosenberg M., *Porozumienie bez przemocy*, Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2009.
- Schaffer D.R., Kipp K., *Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości*, Harmonia, Gdańsk 2015.
- Swat-Pawlicka M., Pawlicki A., [Analiza niektórych danych w związku z wymaganiem Uczniowie są aktywni](#), System Ewaluacji Oświaty [online dostęp dn.14.09.2016].
- Taraszkiewicz M., Plewka Cz., *Uczymy się uczyć*, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2010.
- Tędziągolska M., [W jaki sposób szkoła mówi, że warto się uczyć?](#), System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: prezentacja, wykład.

Metody warsztatowe: stacje zadaniowe, dyskusja, 5Q, sześć myślowych kapeluszy.

Moduł V. Efektywne wykorzystanie nowych technologii oraz informacji elektronicznej w procesie nauczania/uczenia się

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- określa rolę nowoczesnych technologii we wspieraniu procesu nauczania/uczenia się;
- definiuje poziomy integracji technologii w procesie edukacji na przykładzie modelu SAMR;
- charakteryzuje najnowsze trendy i metody nauczania związane z wykorzystywaniem technologii w edukacji;
- wskazuje wybrane narzędzia i zasoby wspierające proces nauczania/uczenia się w szkole ponadgimnazjalnej;
- analizuje przykłady dobrych praktyk, wykorzystania TIK w procesie nauczania/uczenia się ucznia w szkole ponadgimnazjalnej na przedmiotach nieinformatycznych;
- określa możliwości wykorzystania TIK w pracy z uczniem o SPE oraz w indywidualizacji nauczania;

- stosuje wiedzę o trendach i możliwościach wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się we wspomaganiu szkół.

Szczegółowe treści

- Poziomy integracji technologii w procesie edukacji na przykładzie modelu SAMR:
  - zastąpienie i rozszerzenie: zapamiętywanie, zrozumienie i zastosowanie,
  - modyfikacja i redefinicja: analiza, ewaluacja, tworzenie nowych treści.
- Najnowsze trendy wykorzystania nowych technologii w edukacji (edukacja wyprzedzająca, programowanie, grywalizacja, rzeczywistość rozszerzona).
- Metody nauczania i oceniania wspomagane nowymi technologiami (WebQuest, odwrócona lekcja, e-portfolio, ocenianie kształtujące).
- Wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie nauczania–uczenia się: narzędzia na czwartym etapie edukacyjnym:
  - Powtarzanie i utrwalanie wiedzy, np. LearningApps, Quizizz, Quizlet, JigsawPlanet, mCourses, mLibro , Quizy, Quizalize, Nearpod.
  - Wsparcie krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji, np. PowToon, ToonDoo, Voki, Movie Maker, Gimp, Strut, Piktochart, Text2MindMap, Picture2Life, WriteComics, Visme, Easel.ly.

Załącznik nr 14 (20)

- Rozwijanie zainteresowań, np. Padlet, Pinterest, WebcamToy, Flipagram, Picturetrail, Tuntastic.
- Gromadzenie i udostępnianie zasobów – integracja wiedzy, np. Pinterest, Blendspace, Bitly, Save to Google, BagTheWeb, LiveBinders, Mentormob.
- Kodowanie, programowanie, np. Scratch+Arduino, App Inventor, Eclipse, Python, Geogebra.
- Aplikacje mobilne w pracy nauczyciela i ucznia szkoły ponadgimnazjalnej (wady i zalety, uwarunkowania techniczne ich pozyskiwania, mobilne kolekcje, udostępnianie treści w chmurze).
- Zasoby internetu wspierające proces nauczania/uczenia się na czwartym etapie edukacyjnym.
  - Platformy edukacyjne, np. Scholaris, e-podręczniki, KhanAkademy, Mistrzowie Kodowania, Godzina Kodowania, Minstructor.
  - Portale edukacyjne/blogi, np. Superbelrzy.edu.pl, Edunews.pl, Teatroteka Szkolna, Ninatka, www.lekcjejezykapolskiego.com, www.mojepodrozelterackie.blogspot.com, www.laboratoriumjezykowe.com, www.paninformatyk.com.pl, www.szkolainaczej.blogspot.com, www.edukacjazpasja.pl, www.neuroteaching.blogspot.com, www.eukacyjneinspiracje.blogspot.com, www.zakreconybelfer.blogspot.com, www.edukacyjnytyk.jimdo.com, www.narzedziaetwinning.blogspot.com, www.webquest.pl.
- Informacja i jej źródła w procesie uczenia się/nauczania ucznia szkoły ponadgimnazjalnej:
  - źródła informacji elektronicznej,
  - metody wyszukiwania,

Załącznik nr 14 (20)

- gromadzenie, selekcja, rozpowszechnianie, przetwarzanie informacji,
  - krytyczna ocena informacji,
  - normy etyczne w korzystaniu ze źródeł i posługiwaniu się informacją.
- Obszary wykorzystania TIK w indywidualizacji nauczania oraz w procesie uczenia się ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych:
    - osłabiona zdolność rozumienia omawianych problemów,
    - słaba koncentracja,
    - zaburzenia spostrzegania słuchowego i wzrokowego,
    - nieumiejętność selekcjonowania informacji,
    - problemy z motoryką małą (dysgrafia),
    - trudność z nauką w licznej grupie.
  - Wskaźniki informujące o potrzebie rozwoju szkoły w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się na czwartym etapie edukacyjnym.

Zasoby edukacyjne

- Dylak S., [Strategia kształcenia wyprzedzającego](#), Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej, Poznań 2013 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Filiciak M., Sijko K., Tarkowski A., [Nauka programowania w szkołach: czas na upgrade?](#), Centrum Cyfrowe, Warszawa 2013 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Hojnacki L., Kowalczyk M., Kudlek K., Polak M., Szlagor P., [M-LEARNING, czyli \(r\)ewolucja w nauczaniu. Przewodnik dla nauczycieli](#), Think Global sp. z o.o., Warszawa 2011 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Kołodziejczyk W., Polak M., [Raport „Jak będzie się zmieniać edukacja?”. Wyzwania dla polskiej szkoły i ucznia](#), Instytut Obywatelski, Warszawa 2011 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Lewowicki T., Siemieniecki B., *Nowe media w edukacji*, Wydawnictwo. Adam Marszałek, Toruń 2012.
- [Narzędzia do tworzenia e-portfolio](#) – portal enauczanie [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Stachera H., Kijo A., Wilińska J., [Jak pomagać uczniom rozwijać uzdolnienia informatyczne?](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2014 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Sterna D., Ostrowska M., [Technologie informacyjno-komunikacyjne na lekcjach](#), Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 18.06.2016].

Załącznik nr 14 (20)

- Tapscott D., *Cyfrowa dorosłość, czyli jak pokolenie sieci zmieni nasz świat*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010.
- [WebQUEST](#) – serwis poświęcony całościowemu zaprezentowaniu metody webquestu [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Wieczorek-Tomaszewska M., [Dydaktyka cyfrowa epoki smartfona. Analiza cyfrowych aspektów dydaktyki gimnazjum i szkoły średniej – raport ekspercki](#), Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”, 2013 [online, dostęp dn. 18.06.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody poznawcze – wykład interaktywny, prezentacja.

Metody warsztatowe –praca indywidualna lub w parach z wykorzystaniem komputera, tablicy interaktywnej, tabletów, smartfonów, ćwiczenia praktyczne z wybranymi aplikacjami.

Moduł VI. Współpraca i komunikacja z wykorzystaniem TIK

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- określa warunki efektywnej współpracy i komunikacji z wykorzystaniem nowych technologii;

Załącznik nr 14 (20)

- identyfikuje sytuacje edukacyjne zakładające współpracę i wymianę informacji z wykorzystaniem TIK w szkole ponadgimnazjalnej;
- wskazuje wybrane narzędzia TIK wspierające komunikację i współpracę online uczniów i nauczycieli;
- stosuje wybrane narzędzia TIK do współpracy i komunikacji w realizacji zadań osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji informatycznych uczniów.

Szczegółowe treści

- Czynniki warunkujące efektywną współpracę i komunikację z wykorzystaniem nowych technologii. Wybór narzędzi do pracy grupowej: wybór zadania, dobór uczestników grupy z uwzględnieniem ról grupowych, organizacja pracy grupy. Monitorowanie pracy grupy.
- Rola nauczyciela organizującego uczenie się uczniów we współpracy: planista, moderator/facilitator, arbiter, ewaluator.
- Komunikacja i współpraca uczniów na czwartym etapie edukacyjnym z wykorzystaniem TIK:
  - Korzyści wynikające z wykorzystania nowoczesnych technologii we współpracy i komunikacji uczniów. Przykłady sytuacji edukacyjnych sprzyjających wykorzystaniu nowoczesnych technologii: wzajemne uczenie się uczniów (współpraca online, np. Moodle, Pinterest, Edmodo, Realtime Boardl), praca w zespołach zadaniowych (np. Webquest, projekt edukacyjny), zamknięte grupy zadaniowe na portalach społecznościowych, odwrócona lekcja (interaktywne ćwiczenia, filmy,

prezentacje), rozwiązywanie problemów (mapy myślowe online, Gloster, SpiderScribe, MindMeister, Wikimindmap), twórcze działania (np. literackie) – Wordpress, Blogger, Move Maker, Inklewriter, Page Flip-Flap, Quozio.

- Wykorzystanie narzędzi TIK wspierających uczenie się we współpracy, np. Google Drive, Padlet, Pinterest, Blogger, Facebook, Mindmap, LearningApps, Bubbl.us, Solvr, Cacao, TitanPad Stormboard, Wallwisher, Groupzap, Tackk.
- Komunikacja z wykorzystaniem nowych technologii – komunikatory tekstowe, głosowe i wideo, np. Skype, Google.
- Komunikacja i współpraca nauczycieli z wykorzystaniem TIK:
  - współpraca online, np. Pinterest, Scriblink, Padlet, Linoit, Edmodo, Moodle, Realtime Board, Trello, Celly, PrimaryPad, TeamUp, Silk;
  - zamknięte grupy zadaniowe na portalach społecznościowych, np. Facebook, YouTube;
  - serwery i dyski wirtualne, np. Google+, Dropbox, OneDrive;
  - blogi przedmiotowe, np. Wordpress, Blogger, LiveJournal, Pokazywarka, Wklejacz, Edublogs, Weebly;
  - komunikatory tekstowe, głosowe i wideo, np. Skype, Google Hangouts, Messenger, FB, Snapchat, WhatsApp.
- Narzędzia TIK wspierające współpracę i komunikację w realizacji zadań osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji informatycznych.

Zasoby edukacyjne

- Cużytek M., [Porozumienie w szkole: doskonalenie umiejętności mediacyjnych pracownika odpowiedzialnego za wspomaganie szkół](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Kielban Ł., [Netykieta: kultura komunikacji w sieci](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Hejda A., Szczęsny P., Habis A., [Multimedia i nowoczesna komunikacja](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- [Jak pracować metodą projektową z grupami?](#) [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Bobula S., Karaszewski N., Kołodziejczyk J., Salamon-Bobińska K., [Nauczanie kooperatywne](#) [online, dostęp dn.18.06.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: tworzenie bloga/forum/grupy społecznościowej, terminarz online (np. Google Kalendarz), dziennik projektu edukacyjnego, elektroniczne portfolio, współdzielenie dokumentów.

Moduł VII. Bezpieczne korzystanie z nowoczesnych technologii na czwartym etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- identyfikuje zagrożenia związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii na czwartym etapie edukacyjnym;
- określa sposoby zapobiegania i reagowania na zidentyfikowane zagrożenia;
- wskazuje podstawowe narzędzia zapewniających bezpieczeństwo w sieci;
- wskazuje zasoby przydatne w pracy nauczyciela szkoły ponadgimnazjalnej w zakresie realizacji zajęć z bezpiecznego korzystania z TIK;
- wyjaśnia zasady korzystania z cudzych utworów i stosuje tę wiedzę w planowaniu pracy osoby wspomagającej.

Szczegółowe treści

- Uczeń i nauczyciel bezpieczni w sieci.
- Zagrożenia związane z wykorzystaniem technologii na czwartym etapie edukacyjnym:
  - niebezpieczne treści,
  - przemoc rówieśnicza w sieci,

Załącznik nr 14 (20)

- uzależnienie od gier komputerowych i internetu.
- Formy przygotowania uczniów do bezpiecznego korzystania z nowych technologii:
  - zajęcia komputerowe,
  - godziny z wychowawcą,
  - Dni Bezpiecznego Internetu,
  - Kodeks TIK.
- Uzależnienia i higiena korzystania z mediów.
- Zasoby przydatne w pracy nauczyciela szkoły ponadgimnazjalnej w zakresie realizacji zajęć z bezpiecznego korzystania z TIK:
  - Edukacjamedialna.edu.pl (scenariusze zajęć),
  - Dzieckowsieci.fdn.pl (materiały edukacyjne),
  - Legalnakultura.pl (prawo w kulturze), Prawokultury.pl.,
  - [Wyloguj się do życia ... a robi się to TAK](#) – strona internetowa.
- Prawo autorskie w pracy nauczyciela i osoby wspomagającej:
  - przedmiot prawa autorskiego,

Załącznik nr 14 (20)

- dozwolony użytek prywatny i dozwolony użytek edukacyjny,
- domena publiczna,
- wolne licencje,
- miejsca w sieci, gdzie udostępniane są materiały na wolnych licencjach: wyszukiwarki z filtrem – prawo do użytkowania; teksty – Wikipedia; grafika – Pixabay, Pexels, Picjumbo; wideo – YouTube, Wikimedia Commons; audio – Musopen, SoundBible, Open Music Archive
- Udostępnianie materiałów w sieci (własnych i innych autorów).

Zasoby edukacyjne

- Ganicz T., [Domena publiczna](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- Grodecka K., Śliwowski K., [Przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- [Materiały dla nauczycieli \(filmy, scenariusze lekcji\) zgromadzone w ramach projektu ROBUSD „Bullying a specjalne potrzeby edukacyjne”](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- [Siecioholizm](#) – strona internetowa
- Siewicz K., [Prawo autorskie w edukacji: jak unikać naruszeń?](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- [Standard bezpieczeństwa online placówek oświatowych](#), Fundacja Odkrywców Innowacji [online, dostęp dn. 27.06.2016].

- [The Web We Want – Nauczyciele online](#), Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji [online, dostęp dn. 27.06.2016]. Publikacja zawiera liczne scenariusze zajęć oraz arkusze robocze, które można wykorzystać w pracy z uczniami zapoznając ich z niezwykle ważnym tematem bezpieczeństwa w sieci.
- [The Web We Want – Młodzież w Internecie – Młodzież dla młodzieży – ćwiczenia i zajęcia](#) [online, dostęp dn. 27.06. 2016].
- Ustawa z dn. 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 1994 r. nr 24, poz. 83).

Zalecane metody i techniki pracy

- Dyskusja umożliwiająca wymianę poglądów i doświadczeń między uczestnikami a trenerem.
- Wyszukiwanie zasobów przy omawianiu głównych założeń prawa autorskiego w odniesieniu do materiałów elektronicznych.
- Praca indywidualna z Kalkulatorem Domeny Publicznej.
- Praca w parach z narzędziem do oznaczania materiałów licencjami Creative Commons, dostępnym na stronie Koalicji Otwartej Edukacji.
- Praca metodą online w celu doskonalenia umiejętności rozwiązywania problemów poruszanych na zajęciach stacjonarnych.

Moduł VIII. Wspomaganie pracy szkoły w rozwoju kompetencji TIK na czwartym etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- określa rolę i zakres działania osoby wspomagającej szkołę/placówkę w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych;
- wspiera szkołę w przeprowadzeniu diagnozy jej pracy pod kątem rozwoju kompetencji informatycznych uczniów;
- stosuje metody i narzędzia służące diagnozie, dostosowuje je do obszarów związanych z rozwojem kompetencji informatycznych uczniów oraz specyfiki szkoły;
- wyznacza cele i generuje rozwiązania, służące rozwojowi kompetencji informatycznych uczniów;
- współpracuje z nauczycielami oraz dyrektorem szkoły przy tworzeniu i realizacji planu wspomagania szkoły;
- zapewnia sprawną organizację form doskonalenia nauczycieli, w tym dobór kompetentnych ekspertów;
- monitoruje i ocenia działania wspierające nauczycieli w rozwoju kompetencji informatycznych uczniów;
- stosuje narzędzia TIK wykorzystywane na poszczególnych etapach procesu wspomagania oraz w prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia, w tym platformy e-learningowe;
- wskazuje przykłady dobrej praktyki kompleksowego wspomagania szkół i placówek z wykorzystaniem TIK.

Szczegółowe treści

- Rola i zadania osoby wspomagającej pracę szkoły w rozwoju kompetencji informatycznych.
- Diagnoza pracy szkoły w obszarze kształtowania kompetencji informatycznych uczniów na IV etapie edukacyjnym:
  - etapy diagnozy pracy szkoły,
  - źródła informacji na temat szkoły w obszarach związanych z rozwojem kompetencji informatycznych uczniów,
  - narzędzia diagnostyczne służące określeniu potrzeb szkoły w zakresie rozwoju kompetencji informatycznych uczniów,
  - warsztat diagnostyczno-rozwojowy służący określeniu kierunków działań pracy szkoły na rzecz rozwoju kompetencji informatycznych uczniów.
- Planowanie działań służących poprawie jakości pracy szkoły w obszarze kształtowania kompetencji informatycznych uczniów:
  - metody formułowania celów procesu wspomagania,
  - metody planowania procesu wspomagania.
- Realizacja działań szkoły, których celem jest rozwijanie kompetencji informatycznych na czwartym etapie edukacyjnym:
  - formy doskonalenia nauczycieli,
  - sposoby wspierania nauczycieli we wdrażaniu zmian w pracy szkoły,
  - kryteria wyboru ekspertów z zakresu rozwoju kompetencji informatycznych uczniów.

Załącznik nr 14 (20)

- Monitorowanie i ewaluacja procesu wspomagania:
  - narzędzia służące do oceny działań i ich efektów.
- Zmiana jako element rozwoju szkoły.
- Organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia w obszarze wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się.
- TIK jako narzędzie wspomagania – warsztat pracy osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji informatycznych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- [Informacje dotyczące zasad prowadzenia wspomagania szkół i organizowania sieci współpracy i samokształcenia wraz z materiałami szkoleniowymi](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Goćłowska A. (red.), [Szkoła wobec wymagań państwa. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Hajdukiewicz M., [Jak wspomagać pracę szkoły? poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomagania](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online dostęp dn. 24.06.2016].

- Kocurek M., Sołtysińska I., Świeży M., Wachna-Sosin I., [Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, [Wymagania państwa. Uporządkowanie priorytetów i celów szkoły](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: elektroniczna ankieta (np. ankieta Google, Ankietka.pl, Survio.pl), wywiad, dyskusja, storytelling.

Moduł IX. Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomaganie szkół

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje kompetencje, które powinna rozwijać osoba odpowiedzialna za wspomaganie szkół;
- określa swoje mocne strony, które wykorzysta we wspomaganie szkoły;
- identyfikuje swoje deficyty, utrudniające prowadzenie wspomaganie szkół;
- wyznacza kierunek rozwoju zawodowego i przygotowuje plan działania.

Szczegółowe treści

- Kompetencje potrzebne do prowadzenia procesu wspomagania na czterech etapach:
  - pomoc w diagnozowaniu potrzeb szkoły;
  - ustalenie sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb szkoły;
  - zaplanowanie form wspomagania i ich realizacja;
  - ocena przebiegu i efektów.
- Analiza własnych zasobów i ograniczeń, które mają wpływ na realizację wspomagania:
  - stosunek do wspomagania jako zadania (relacja ja – zadanie);
  - stosunek do innych osób zaangażowanych w proces wspomagania (relacja ja – inni);
  - postrzeganie siebie jako osoby wspomagającej (relacja ja – ja).
- Zasoby zewnętrzne jako wsparcie dla osoby prowadzącej wspomaganie.
- Cele rozwojowe: indywidualne oraz własnej instytucji.
- Plan własnego rozwoju w kontekście zadań stojących przed osobą prowadzącą wspomaganie szkół/przedszkoli.

Zasoby edukacyjne

- Boydell T., Leary M., *Identyfikacja potrzeb szkoleniowych*, Wolters Kluwer, Kraków 2006.

Załącznik nr 14 (20)

- Hajdukiewicz M. (red.), [Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomagania, z. 1. Założenia nowego systemu doskonalenia nauczycieli](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015, s. 13–17 [także online, dostęp dn. 16.09.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, [Materiały szkoleniowe – Letnia Akademia SORE](#) [online, dostęp dn. 16.09.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, [Materiały szkoleniowe – Zimowa Akademia SORE](#) [online, dostęp dn. 16.09.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody warsztatowe: praca zespołowa, praca indywidualna (refleksja, autodiagnoza, planowanie), koło diagnostyczne, plan osobistego rozwoju.